

Spomen-ploča Đuri Frankoviću

12. stranica

Prva ovogodišnja Skupština HDS-a
3. – 5. stranica

Bal u Andzabegu

10. stranica

Konzultacija o prostornom razvoju

14. stranica

Vrijeme promišljanja: „Tražite i naći ćete“

Za nama je dvomjesečno pokladno razdoblje, vrijeme tradicionalnih prela i balova, bučnih veselja, pohoda bušara i maškara. Niz od čak 16 pokladnih zabava u bačkim naseljima završava jedinstvenim muškim prelom u Gari, koje je ove godine održano 29. veljače. Svaka zabava je osobita, no zajedničko obilježje tih velikih godišnjih priredbi je što su iznova, iz tjedna u tjedan okupljale velik broj bačkih bunjevačkih, rackih i šokačkih Hrvata i drugih ljubitelja folklornih melodija i plesa, koji su se zajedno veselili, zabavljali, družili, pjevali i plesali. Ali, sve ima svoje vrijeme. Pokladnim utorkom završava veselje i počinje vrijeme korizme, vrijeme uzdržavanja od buke, veselja i zabave. To je vrijeme pripreme za najveći kršćanski, katolički blagdan, vrijeme prisjećanja na Isusovu muku i smrt, ali i uskrsnuće na novi, vječni život. Čistom srijedom ili Pepelnicom, naime, počinja korizma, razdoblje liturgijske godine u kojem se kršćanski, katolički vjernici pokornički pripremaju za Uskrs. I dok su pokladne zabave iznimno posjećene i okupljaju sve naraštaje, od najmlađih do najstarijih, vjerski život i življenje vjere posljednjih godina i desetljeća nažalost sve više slabi.

U Mađarskoj danas, nažalost, jedva postoje župe u kojima se nedjeljne mise redovito služe na hrvatskom jeziku, a da ne spominjemo druge crkvene i vjerske obrede, poput krštenja, ukopa i vjenčanja. Stoga neka ovo korizmeno vrijeme protekne u znaku promišljanja o našem životu i vjerskoj gorljivosti. Uz molitvu, post, pokoru, čitanje Božje riječi, dobra djela razmislimo i o našoj obvezi, kojom su nas zadužili preci. Jer samo o nama samima, pojedincima i zajednicama, udrugama, hrvatskim samoupravama i ustanovama ovisi hoćemo li očuvati vjeru i jezik svojih pradjedova, kao i misna slavlja i ostale vjerske obrede na materinskom, hrvatskom jeziku. I to je tradicija, koje se danas manje pridržavamo, premda su je naši stari dosljedno čuvali do kraja. Činimo to u duhu Isusova učenja, u duhu riječi Evanđelja: „Tražite i naći ćete! Kucajte i otvorit će vam se!“

S.B.

Glasnikov tjedan

nipulirati ljudima. Razvoj umjetne inteligencije stalan je ljudskim mozgom, kako vam je poznato, ni izbliza nije tako. Mi, ljudi imamo količinski mnogo mozga, no on je strašno kaotičan, nepovezan, pa i nefunkcionalan. Kad pogledate koliki mali mozak ima papagaj, koji je po mnogim funkcijama jednak djetetu od tri godine, shvatite da mi imamo čudan i nedovoljno iskorišten sustav. Da, ne bih se čudio da u dogledno vrijeme nadzor nad ljudima preuzme ono što danas poznajemo kao „internet“ i „umjetna inteligencija“. Uostalom, danas se provode eksperimenti gdje se ljude direktno spaja na internet, bez potrebe za posrednicima, pametnim telefonima. Danas se internet može ugraditi u unutrašnjost lubanje, insertiranjem u dijelove unutarnjeg uha, dok se vanjski senzor povezuje putem bluetootha i to je to: internet direktno u glavi!

Bojimo se starenja i smrti, a zapravo je riječ o čistom, najobičnijem »bugu«. Starenje je greška koja se lako može ispraviti. Ono se zapravo uopće ne mora događati. Jasno je već i danas kako postoje, istina jako skupi, sustavi pomoću kojih se može značajno produžiti život. Danas je uz po-

– Umjetna inteligencija nedavno je porazila japanskog prvaka u gou. Prvi je to zabilježeni slučaj, a priča se dodatno razvija. Jasno je stoga da će »mreža« početi potpuno samostalno funkcionirati, pa tako i ma-

moć poznatih znanstvenih metoda jako lako – u idealnim uvjetima, jer uvijek možete stradati, primjerice u prometu – zagarantirati život do 120 ili više godina. Vrlo brzo to bi moglo biti i puno duže, 200 ili u nekom budućem vremenu čak metuzalemskih 969 godina. Jednako tako, što posebno nepriličnima, pa i smiješnima čini sve političke prepirke na tu ili slične teme, poput istospolnih brakova i usvajanja djece, moguće je ostvariti potomstvo bez muške strane. Vrlo su se uspješno okončali eksperimenti gdje se iz matične stanice ženke došlo do rasplodne stanice kojom se oplodila druga ženka, koja je pak na svijet donijela uspješno, zdravo mladunče. Su-

„Ljudski mozak je kaotičan, kazao je u svom nedavnom predavanju Korado Korlević. Održao ga je riječkim gimnazijalcima, kazavši kako je internet velika potencijalna opasnost sutrašnjice.“

protro je nemoguće, jer je jajna stanica enormnije kompliciranija od spermija, pa postaje jasno da ulazimo u doba kad će dominantno zavladata žene. Vrlo brzo unutar populacije bit će 70 posto žena i svega 30 posto muškaraca, kazao je Korlević.

Doba informacijsko-tehnološke revolucije je iza nas. Trajalo je kratko: najkraće je to razdoblje u povijesti, ali napravilo je niz dramatičnih preokreta. Pretpovijest civilizacije, naime, trajala je 90 tisuća godina, poljoprivredno doba proteglo se na 10 tisuća godina, industrijsko doba u najboljem smislu obuhvaća dvjesto godina, dok je informacijsko trajalo svega 25 godina. No umjesto da uđemo u neko novo doba napretka, mi smo vam dragi moji ušli u sljepo crijevo civilizacije. Stigli smo u društvo zabave, koje skrbi prvenstveno i iznad svega o sretnim potrošačima. Sve nebitno je bitno. Bolji nogometaš plaćen je kao tisuću vaših profesora, tisuću liječnika. A tako je jer je nevažno važno, a važno je – nevažno, kazao je Korlević.

Pripremila Branka Pavić Blažetin

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

HRVATSKI glasnik

Održana prva ovogodišnja Skupština Hrvatske državne samouprave

Hrvatska državna samouprava 25. siječnja u Budimpešti održala je svoju prvu ovogodišnju Skupštinu, na kojoj su jednoglasno prihvaćeni proračuni i radni planovi HDS-a, Ureda, institucija i medija. Ukupni prihodi proračuna HDS-a iznose 1.603.530.379 ft, a rashodi 1.603.530.379 ft. Jednoglasno je usvojen i prijedlog o objavi natječaja za popunjavanje radnog mjesta ravnatelja sambotelskog Hrvatskog vrtića i osnovne škole Mate Meršić Miloradić, a imenovani su i članovi Nadzornog odbora Hrvatskog kazališta u Pečuhu.

Skupštinu je pozdravio predsjednik Ivan Guban, posebno istaknuvši glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozu Solgu, ravnateljke institucija i predstavnike medija. Utvrdio je da Skupština ima utvrđeni kvorum: od ukupno 31 zastupnika prisutno je 29, a opravdano su odsutni dr. Šandor Horvat i Diana Madaras. Za ovjervitelja zapisnika jednoglasno je postavljen Arnold Barić. Predsjednica Odbora za pravna pitanja Marija Pilšić izjavila je kako su članovi Odbora provjerili mandate, koji su valjani i udovoljavaju zakonskim uvjetima. Uslijedile su prisega Petre Kolnhofer (Društvo Hrvati-Horvátok – Udruga „Čakavska katedra“ Šopron) i Tibora Dombaija (Društvo Hrvati-Horvátok – Udruga „Čakavska katedra“ Šopron) na hrvatskom jeziku. Na početku radne sesije jednoglasno je prihvaćen predloženi dnevni red: 1. Izvješće predsjednika o radu između dvaju zasjedanja Skupštine, izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao, izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik; 2. Usvajanje odluke o planu godišnjeg odmora predsjednika Hrvatske državne samouprave; 3. Prihvaćanje Plana poslovanja Zavičaja d.o.o. za 2020. godinu; 4. Odluka o osiguranju potpore za izdavanje Hrvatskog glasnik, za djelovanje Radija Croatica, djelovanje Internet televizije Croatica, djelovanje Hrvatskog kulturnog središta Croatica za 2020. godinu; 5. Odluka o osiguranju potpore za izdavanje časopisa „Zornica“; 6. Odluka o osiguranju potpore za izdavanje narodnosnog časopisa „Barátság“; 7. Prihvaćanje Plana poslovanja neprofitnog poduzeća „Croatia“ za 2020. godinu; 8. Rasprava o proračunu planirane dječje predstave (Goran Smoljanović: Kuhar) pečušskog Hrvatskog kazališta n.d.o.o.; 9. Imenovanje članova Nadzornog odbora pečušskog Hrvatskog kazališta n.d.o.o.; 10. Izmjene i dopune Osnivačkog dokumenta pečušskog Hrvatskog kazališta; 11. Izvješće Jozu Solge, predstavnika Hrvata u Mađarskom parlamentu; 12. Prihvaćanje proračuna Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu

za 2020. godinu; 13. Prihvaćanje proračuna Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže u Pečuhu za 2020. godinu; 14. Prihvaćanje proračuna Hrvatskog vrtića i osnovne škole Mate Meršić Miloradić za 2020. godinu; 15. Prihvaćanje proračuna i plana rada Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj za 2020. godinu; 16. Prihvaćanje proračuna i plana rada Hrvatskog kluba Augusta Šenoe za 2020. godinu; 17. Prihvaćanje proračuna i plana rada Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj za 2020. godinu; 18. Prihvaćanje proračuna i plana rada Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj za 2020. godinu; 19. Prihvaćanje proračuna i plana rada Hrvatskog kulturno-prosvjetnog zavoda Stipan Blažetin za 2020. godinu; 20. Prihvaćanje proračuna i plana rada Hrvatskog kulturnog i sportskog centra Josip Gujaš Džuretin za 2020. godinu; 21. Prihvaćanje proračuna i plana rada Kulturnog centra bačkih Hrvata za 2020. godinu; 22. Prihvaćanje proračuna i plana rada Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra za 2020. godinu; 23. Prihvaćanje proračuna Ureda Hrvatske državne samouprave za 2020. godinu; 24. Prijedlog i prihvaćanje Proračuna Hrvatske državne samouprave, ureda, institucija i medija za 2020. godinu; 25. Izmjene i dopune Pravilnika o organizaciji i radu Hrvatske državne samouprave; 26. Prihvaćanje plana javne nabave HDS-a za 2020. godinu; 27. Javna nabava za proširenje zgrade Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže; 28. Delegiranje stručnjaka u pedagošku stručnu reviziju Ureda za obrazovanje; 29. Usvajanje odluke o datumu i mjestu upisa djece u obrazovnim institucijama u održavanju Hrvatske državne samouprave; 30. Usvajanje odluke o zatvaranju (zbog generalnog čišćenja) u ustanovama predškolskog odgoja u održavanju Hrvatske državne samouprave; 31. Usvajanje odluke o upisnom području Hrvatskog vrtića i osnovne škole Mate Meršić Miloradić; 32. Prihvaćanje godišnjeg plana usavršavanja pedagoga obrazovnih institucija u održavanju Hrvatske državne samouprave; 33. Rasprava o petogodišnjem programu usavršavanja pedagoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole Mate Meršić Miloradić; 34. Usvajanje odluke o raspisivanju natječaja za popunu radnog mjesta ravnatelja Hrvatskog vrtića i osnovne škole Mate Meršić Miloradić; 35. Izmjena ugovora sklopljenog između vlč. Štefana Dumovića i Hrvatske državne samouprave; 36. Izmjene i dopune Pravilnika o organizaciji i radu Zbirke sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj; 37. Rasprava o kontroli Vladinog ureda županije Baranje u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže; 38. Usvajanje odluke o iznajmljivanju uredskih jedinica na I. katu Hrvatskog doma (br. kč.: 8641/A/5); 39. Pripreme za popis pučanstva; 40. Rasprava o Državnom hodočašću Hrvata u Mađarskoj; 41. Razno.

Prisega Petre Kolnhofer i Tibora Dombaija

Predsjednik Ivan Gugan izvijestio je Skupštinu o prinosima sjednice Međuvladinog mješovitog odbora za nacionalne manjine između Hrvatske i Mađarske, istaknuvši kako nije usvojen niti jedan prijedlog HDS-a, uključujući potporu Hrvatskom kazalištu u Pečuhu. Neizvjestan je i produžetak Ugovora o korištenju zgrade na otoku Pagu. Osvrnuo se i na radni sastanak o strategiji odgoja i obrazovanja Hrvata u Mađarskoj, na kojem se među ostalim raspravljalo o narodnosnim smjernicama Nacionalnog kurikulumu (NAT), mjerenju kompetencija iz hrvatskog jezika i istraživanjima. Potom su jednoglasno prihvaćena predsjednička izvješća o radu u razdoblju između dvije Skupštine, provedbi odluka s isteklim rokom i odlukama u predsjedničkoj nadležnosti. Jednoglasno je usvojena i odluka o planiranom godišnjem odmoru predsjednika Hrvatske državne samouprave: prema zakonskim propisima predsjednik ove godine ima pravo na 25 radnih dana osnovnog i 14 radnih dana dodatnog godišnjeg odmora. Prije usvajanja proračuna i radnih planova institucija zatraženo je očitovanje predsjednika nadležnih odbora. Skupština je jednoglasno izglasala plan poslovanja društva Zavičaj d.o.o. s planiranim prihodima od 2 500 000,00 kuna, rashodima od 2 151 400,00 kuna i dobiti od 248 600,00 kuna, potporu za operativni rad Medijskog centra Croatica (63.623.850 ft) i Kulturnog centra Croatica (5.300.000 ft) te potpore za izdavanje časopisa Zornica (3.000.000 ft) i narodnosnog časopisa Barátság (15.174.400 ft). Predsjednik Ivan Gugan naglasio je kako će ovogodišnji proračun Medijskog centra biti jednak prošlogodišnjem, dok časopis Zornica dobiva veći iznos i trajnu potporu Ureda premijera. Vlasnik narodnosnog časopisa Barátság je Savez državnih narodnosnih samouprava, a HDS kao i u slučaju drugih medija samo prosljeđuje proračun. Prilikom prihvaćanja Plana poslovanja Croatice Marijana Balatinac dr. Al-Emad postavila je pitanje o kupovini i adaptaciji nekretnine za učenički dom, a predsjednik Gugan odgovorio je kako se radi o domu u kojem će biti smješteni mladi hrvatski intelektualci u Budimpešti. Njihova obvezu predstavljalo bi, primjerice, sudjelovanje u hrvatskim programima, a suradnju je ponudilo i budimpeštansko Sveučilište ELTE. Direktor Croatice Čaba Horvath naglasio je da bi se nekretnina kupila iz iznosa ostvarenog prodajom prava tiskanja narodnosnih udžbenika mađarskoj vladi. Predsjednik Nadzornog odbora Croatice Robert Ronta predložio je prihvaćanje poslovnog plana Croatice i kupnju nekretnine. Potom je jednoglasno prihvaćen poslovni plan neprofitnog poduzeća Croatica za 2020. godinu. Skupština je direktoru Čabi Horvathu dala mandat za vođenje pregovora o kupnji nekretnine za učenički dom. Jednoglasno je usvojen i proračun dječje predstave „Kuhar“ autora Gorana Smoljanovića koja će se postaviti u Hrvatskom kazalištu u Pečuhu. Neto troškovi predstave iznose 4.900.000 ft, uz napomenu da se predstava financira preko natječaja Ministarstva ljudskih resursa i Ureda premijera. Za predsjednicu Nadzornog odbora Hrvatskog kazališta u Pečuhu predsjednik Gugan predložio je Marijanu Kadiju, a za članove Stipana Filakovića i Andriju Handlera, pridodavši kako za predsjednicu predlaže mjesečni honorar od 40 tisuća, a za članove honorar od 25 tisuća forinti, budući da su se u ranijem razdoblju, dok je kazalište bilo u vlasništvu Grada Pečuha na ime rada u nadzornom

David Gregeš, Ivan Gugan Angela Šokac Marković

odboru isplaćivali mjesečni honorari. Marija Pilšić naglasila je da članovi nadzornog odbora Croatice već godinama ne primaju honorare. Prije glasovanja o honorarima jednoglasnom odlukom na pet godina imenovani su članovi nadzornog odbora Hrvatskog kazališta u Pečuhu. Predloženo je da se članovima nadzornog odbora ne isplaćuju honorari, što su prihvatila 22 zastupnika, uz 3 suzdržana i 2 glasa protiv. Jednoglasno su prihvaćene izmjene i dopune statuta Hrvatskog kazališta u Pečuhu te izvješće predstavnika Hrvata u Mađarskom parlamentu Joze Solge (koje će se objaviti u Hrvatskom glasniku). Jednoglasno su usvojeni ovogodišnji proračuni santovačkog Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma (285.786.174 ft), pečuškog Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležje (550.330.545 ft) i samboteljskog Hrvatskog vrtića i osnovne škole Mate Meršić Miloradić (131.484.003 ft). Predsjednik Ivan Gugan prethodno je izvjestio Skupštinu kako se škole u vlasništvu narodnosnih samouprava financiraju po sustavu glavarine, koja je već dugi niz godina nepromijenjena. Zahvaljujući velikom broju učenika do sada su svi troškovi škola bili podmireni. „Što zbog djelovanja tih škola, što zbog obnove zgrade u Sambotelu“ lanjska kalendariska godina zaključena je „s manjkom od osamdeset milijuna forinti“. Zatražena je pomoć od Ministarstva ljudskih resursa, no zahtjev je odbijen zbog nedostatka potpisanog ugovora s HDS-om. Manjak je uklonjen zahvaljujući među ostalim i uspješnom radu računovodstva, a ugovor s ministarstvom potpisat će se ove godine.

Prije usvajanja proračuna institucija predsjednik Gugan naglasio je kako su iznosi isti kao i lani, a Kulturni centar bačkih Hrvata i Hrvatski pedagoški i metodički centar nisu dobili potporu mađarske vlade za ovu kalendarisku godinu. O tome je bilo riječi na sastanku u Pečuhu 16. siječnja 2020. s državnim tajnikom Miklósom Soltészom, koji je obećao pomoć. O povećanju iznosa okvirne potpore za rad institucija u vlasništvu narodnosnih državnih samouprava raspravljalo se na sastanku Saveza državnih narodnosnih samouprava, gdje je odlučeno da će se zajednički tražiti povećanje proračuna za 2021. godinu. Prije izglasavanja Plana rada ZZHM-a predsjednik Gugan postavio je upit dr. Dinku Šokčeviću, savjetniku za provedbu i nadzor hrvatskih društvenopolitičkih pitanja. Savjetnik Šokčević rekao je da su „plan rada i sadržaj zapravo u skladu s kadrovskim mogućnostima Zavoda. Kao i uvijek, u središtu istraživanja i cjelokupnog rada su humanističke i filološke znanosti.“ Naglasio je kako bi se trebale iznaći mogućnosti i sredstva za proširivanje aktivnosti Zavoda i na dru-

Većina prijedloga usvojena je jednoglasno

ga znanstvena područja. Iz radnog plana izdvojio je Međunarodni kroatistički znanstveni skup, koji je za jednu od glavnih tema postavio 150. obljetnicu izlaska bunjevačkih i šokačkih novina u Kalači, što ima naročitu važnost u pogledu bačkih Bunjevaca. Mišljenja je kako bi se snažan naglasak trebao staviti na „činjenicu da se Ivan Antunović jasno zalagao za hrvatstvo, sam je to napisao“. U vezi tribina o prošlosti podunavskih Hrvata, koje se održavaju po bačkim naseljima rekao je da se na njima obično koristi hrvatski jezik, „dok naši suparnici ili protivnici na tim prostorima koriste mađarski za uvjeravanje mađarske javnosti“, pa predlaže da se osim na hrvatskom organiziraju tribine i na mađarskom jeziku. Zatim su jednoglasno usvojeni ovogodišnji proračuni i planovi rada Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj (18.575.000 ft), Hrvatskog kluba Augusta Šenoe (15.755.000 ft), Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj (15.170.500 ft), Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj (23.505.080 ft), Hrvatskog kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“ (16.383.900 ft), Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“ (35.181.182 ft) i Kulturnog centra bačkih Hrvata (15.637.900 ft). Prije usvajanja proračuna i plana rada Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra za 2020. godinu predsjednik Gugan za mišljenje je upitao savjetnicu za unapređenje hrvatskog narodnosnog obrazovanja Timeu Bockovac. Savjetnica Bockovac izvijestila je skupštinu kako je sukladno zaključcima sastanka s predstavnicima Pedagoškog i obrazovnog centra podržana inicijativa za provedbu mjerenja u cilju otkrivanja stupnja dvojezičnosti i jezičnih kompetencija učenika, pa će se izraditi odgovarajući testovi za mjerenje sposobnosti i vještina razumijevanja i korištenja jezika, i to posebno za dvojezične škole i škole s predmetnom nastavom hrvatskog jezika. Kako je kazala u tome bi uz Centar sudjelovali Odbor za odgoj i obrazovanje i sudionici hrvatskog obrazovnog procesa. Mjerenja bi se mogla osmisliti i provesti do kraja ove školske godine. Nakon toga jednoglasno je usvojen proračun i plan rada Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centra (14.934.000 ft), HDS-ovog Ureda (74.604.250 ft) te prijedlog o nezaduženju HDS-a. Prije usvajanja proračuna HDS-a, institucija i medija predsjednica Odbora za pravna pitanja Marija Pilšić predložila je da se HDS zaduži putem kredita po tekućem računu u iznosu od 100 milijuna forinti kako bi se omogućila likvidnost škola i nesmetana isplata zaposleničkih plaća. Prijedlog je jednoglasno prihvaćen, kao i proračun Hrvatske državne samouprave, HDS-ovog ureda, institucija i medija, i to s predviđenim rashodima od 1.603.530.379 ft i prihodima od 1.603.530.379 ft. Jednoglasno su prihvaćene i izmjene i do-

je i delegiranje stručnjaka u stručno-pedagoški nadzor Ureda za obrazovanje; jednoglasno su potvrđeni rok i mjesto upisa djece u HDS-ove obrazovne ustanove; zatvaranje ustanova predškolskog odgoja u u vlasništvu HDS-a zbog redovitog održavanja, petogodišnji program stručnog usavršavanja djelatnika Hrvatskog vrtića i osnovne škole „Mate Meršić Miloradić“; objava natječaja za popunjavanje radnog mjesta ravnatelja Hrvatskog vrtića i osnovne škole „Mate Meršić Miloradić“; izmjene ugovora HDS-a i vlč. Štefana Dumovića; izmjene i dopune Poslovnika Zbirke sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj te prihvaćanje izvješća o nadzoru Vladinog ureda Baranjske županije u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže. U raspravi o iznajmljivanju uredskih jedinica na I. katu Hrvatskog doma u Pečuhu, površine 211 m² sudjelovali su glasnogovornik Jozo Solga i zastupnik dr. Franjo Pajrić. Glasnogovornik Solga izjavio je kako glasnogovorničkim sredstvima, prema dogovoru s predsjednikom Guganom i uz suglasnost nadležnih do kraja mandata želi iznajmiti uredski prostor na I. katu Hrvatskog doma u Pečuhu po mjesečnoj cijeni od 508 000 forinti. Prema mišljenju zastupnika Pajrića glasnogovornik bi ureda trebao iznajmljivati svake godine u drugoj regiji. Bila bi to lijepa gesta, koja bi bila na korist svim Hrvatima u Mađarskoj. Glasnogovornik je odgovorio da bi se za to trebala provesti poduzeta administrativna procedura, a on neovisno o lokaciji ureda i dalje zastupa sve Hrvate u Mađarskoj. Potom je jednoglasno prihvaćeno da uredske jedinice na I. katu Hrvatskog doma u Pečuhu iznajmi glasnogovornik Jozo Solga. U vezi priprema za popis stanovništva 2021. godine predsjednik Gugan rekao je da HDS treba izraditi strateški plan, u narodnosnom javnom životu puno će toga ovisiti o brojnosti pojedinih narodnosti. Popis će se obaviti u svibnju i lipnju 2021., i to popunjavanjem internetskog obrasca. Obrasci građani mogu popunjavati samostalno ili uz pomoć popisivača. Hrvati u Mađarskoj bit će blagovremeno obaviješteni o pojedinostima. Cilj je da među popisivačima bude što više Hrvata. Predsjednica Odbora za vjerska pitanja Marta Rónai izjavila je da će se ovogodišnje državno hrvatsko hodočašće održati 19. lipnja 2020. na blagdan Presvetog srca Isusova u Drvljancima. Potom je predsjednik Gugan sazvao zatvorenu sjednicu. Kako nam je kazao predsjednik za v.d. ravnatelja Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj od 1. veljače 2020. do kraja godine imenovan je Andrija Handler. Tijekom godine objavit će se natječaj za popunjavanje radnog mjesta ravnatelja.

Kristina Goher

U znaku 25. godišnjice osnutka Hrvatske samouprave

Tradicionalni Marindanski šokački bal u Santovu

Santovkinje-učnice hrvatske škole

U suorganizaciji Hrvatske samouprave i Hrvatske škole, u subotu 1. veljače u Santovu priređen je već tradicionalni Marindanski bal, koji od kraja 19., odnosno početka 20. stoljeća okuplja santovačke šokačke Hrvate. Nekad se održavao strogo 2. veljače na Sviječnicu, a danas u subotu koja je najbliža tom blagdanu. Na Sviječnicu se blagoslivljaju svijeće, koje se kasnije koriste u obredima krštenja, tijelovskim procesijama i drugim prigodama. Bal je do svog ukinuća 1947. godine organizirao Katolički krug, zatim desetljećima Hrvatska škola i Državna udruga šokačkih Hrvata, a od 1996. zadatak organizacije preuzela je Hrvatska samouprava. U mjesnom kulturnom domu okupilo se 120 Santovaca i

Uzvanici i gosti

Generalni konzul RH u Pečuhu Drago Horvat pozdravlja goste

TS „Santovci“

Bereški tamburaši

gostiju kako bi proslavili imendane Marija, Marica i Marina. Bal su u izvornoj šokačkoj nošnji s pjesmom „Marin, majko, lipo ime“ uljepšale „Šokice“, učenice santovačke hrvatske škole koje je uvježbala učiteljica Marija Žužić Kovač. Pratio ih je tamburaški sastav „Santovci“, koji je izveo i nekoliko omiljenih narodnih melodija. Pripremio ih je član Hrvatske samouprave Ilija Stipanov.

Svojim prisustvom svečanost su uveličali generalni konzul RH u Pečuhu Drago Horvat sa suprugom, konzul savjetnik Neven Marčić, predstavnici prijateljske općine Petrijevci iz Hrvatske na čelu s načelnikom Ivom Zelićem, santovački načelnik Gabor Varga, te članovi KUD-a „S.S. Kranjčević“ iz susjednog Brega.

Za dobro raspoloženje i ove godine pored sastava „Santovci“ pobrinuli su se Bereški tamburaši.

S.B.

Kozarske „fašange“

Kozarski hrvatski pjevački zbor

U organizaciji Hrvatske samouprave Kozara 9. veljače u mjesnom kulturnom domu održano je pokladno druženje. Mnogobrojne goste organizatori su dočekali s čašicom dobre rakije i kolačima. Kozarske Šokice nekoć su ženske poklade proslavljale u obližnjem Ritiču, gdje su se nalazili podrumi. Pokladna priredba odnedavno se održava u kulturnom domu.

Priredba je počela s pozdravima: predsjednica Hrvatske samouprave Kozara Ana Crnković Andresz uputila ih je generalnom konzulu Dragi Horvatu i supruzi, gostima iz Olasa, Vršende, Pečuha i ostalih naselja, kao i svim Kozarčanima, Hrvatima, Mađarima i Nijemcima te sudionicima folklornog programa. Naglasila je da se ženske poklade slave tek u nekim hrvatskim naseljima i nisu tipične za cjelokupnu zajednicu. Nekoć su kozarske Šokice u pokladno vrijeme odlazile u ritičke podrumne, kako bi se tamo veselile same i bez muškaraca, uz pjesmu i dobru kapljicu vina. Muškarac je mogao biti jedino gajdaš ili neki drugi svirač. Ovaj običaj prije više od jednog desetljeća uz pomoć KUD-a Tanac obnovila je Hrvatska samouprava Kozara. „Kao što vidite, na pozornici je postavljena mala izložba „šlingovanih“ tkanina, koje smo dobili od Katice Šajnović Tot, a ona ih je pak dobila u miraz kad se udavala. A „ove ljepote“ svojeručno je izradila baba Krišta, rođena u Kozaru kao Kristina Biletić, koja se udala za Ivu Vranešića. Mnoge kozarske hrvatske obitelji u svojim ormarima čuvaju njezine „šlingovane“ tkanine, stolnjake, posteljinu, jastuke i košulje“, kazala je predsjednica.

Brojni gosti

Raspoložena publika u mjesnom Domu kulture

Vesele Kozarkinje

Usljedio je folklorni program. Za ovu priliku domaći ženski pjevački zbor iz Kozara pripremio je šaljivi scenski prikaz ženskih fašangi. Marica Katić publici se obratila ovim riječima: „Mi smo došle uprav iz Ritiča, tamo smo bile „faršangovati“, ženske fašange smo tamo držale. Zamislite došao je i neki muškarac, siroma nije znao što ga čeka, htjele smo ga svući ali se tako uplašio da eno još i sad trči...“. Scenski prikaz fašangi nastavljen je kroz veselu priču uz harmonikašku pratnju Antuša Vizina.

Dodatno veselje donijeli su katoljski pjevački zbor „Karašica“ i harmonikaš Antuš Vizin sa svojom scenskom izvedbom u kojoj je sudjelovao i mladi Mirko Ivanković. Usljediti su nastupi podmlatka i seniora KUD-a Tanac i ženskog pjevačkog zbora „August Šenoa“. Na kraju su svi zajedno zapjevali s Orkestrom Vizin „Poklade su milo janje moje, samo da su u godini troje.“

Branka Pavić Blažetin

U župnoj ckvi obnovljena pobožnost u čast Gospe Lurdske na hrvatskom jeziku

Zajednička fotografija poslije molitve

Štovanje Gospe Lurdske – kojoj je još prije 1927. posvećen jedan od sporednih oltara župne crkve - u Santovu traje od početka 20. stoljeća.

Na inicijativu santovačkih Hrvatica-Šokica ove godine u župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije obnovljena je pobožnost zajedničke devetnice na hrvatskom jeziku u čast Gospi Lurdskoj. U sklopu pripreve za blagdan Gospe Lurdske (11. veljače) 2. veljače, na blagdan Svijećnice započela je već tradicionalna zajednička molitva, koja je trajala do 10. veljače. Kao i nekoć (što mogu potvrditi najstariji mještani) devet dana zaredom u župnoj crkvi okupljalo se dvadesetak vjernica i vjernika kako bi zajednički izmolili devetnicu Majci Božjoj, tražeći njezina dobročinstva i zagovor u svim svojim potrebama. Fotografije su snimljene 9. siječnja, na 8. dan devetnice.

Tijekom proteklih desetljeća devetnica se molila pojedinačno ili zajednički po kućama, a sada je obnovljena pobožnost u župnoj crkvi. Zanimljivo je da se devetnica moli prema molitveniku „Zajednička devetnica na čast bez griha začetoj Majci Božjoj, Lurdskoj Gospi“. Molitvenik je 1934. godine u Baji objelodanio santovački bogoslov Šandor Tomašev (1913.-1936.), koji je preminuo neposredno prije primanja svećeničkog reda. Ova knjižica od dvadesetak, danas već požutjelih stranica još uvijek se čuva u mnogim santovačkim obiteljima. Pisana je hrvatskom ikavicom i sadrži pet pjesama u čast Gospi Lurdskoj. Najbliža rodbina osim molitvenika čuva i autorov izvorni rukopis, napisan krasopisom. Devetnicu – koja je tiskana 1937. i stekla popularnost diljem zemlje – na mađarski jezik preveo je tadašnji župnik Ferenc Nagy Zámbo.

Devetnica se moli uzastopno kroz devet dana, a sastoji se od pripreve molitve, pjesama, Litanije Gospe Lurdske i molitve za milost po osamnaest Gospinih ukazanja. Dodajemo kako je 11. veljače, na blagdan Gospe Lurdske, u santovačkoj župnoj crkvi služeno dvojezično svečano misno slavlje koje je predvodio santovački župnik Imre Polyák. Velečasni Polyák u Santovu služi već od 1994. godine.

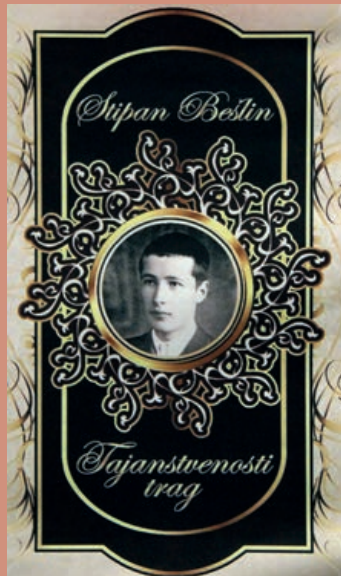
S.B.

UG „Urbani Šokci“ Sombor

Obilježena 100. godišnjica rođenja pjesnika Stipe Bešina

Somborsko Udruženje građana „Urbani Šokci“ 22. siječnja obilježilo je 100. godišnjicu rođenja Stipe Bešina (4.1.1920.-7.4.1941.), šokačko-hrvatskog pjesnika rodom iz Monoštora (Bački Monoštor). Svečanost je započela misom zadušnicom koju je u crkvi Uzvišenja svetog Križa služio župnik mons. Slavko Večerín, a svojim pjevanjem uljepšale članice monoštorskog ženskog pjevačkog zbora „Kraljice Bodroga“. Svečano predavanje o životu i djelu Stipe Bešina održala je Marija Šeremešić, dok su prigodni program sastavljen od kazivanja pjesnikovih stihova i šokačkih pjesama izveli „Kraljice Bodroga“ i članovi UG „Urbani Šokci“. Podsjetimo da je za šezdesetu obljetnicu smrti (2001.) u nakladi udruženja objavljena zbirka pjesama pod naslovom „Tajanstvenosti trag“, koju su priredile i uredile Marija Šeremešić i Sanja Vulić. Druženje je nastavljeno u župnom pastoralnom centru. Na poziv domaćina i organizatora svečanosti su nazočili i predstavnici santovačke hrvatske samouprave. Tom prigodom izražena je obostrana želja za nastavkom višegodišnje suradnje i preliminarno dogovoreni zajednički programi za ovu godinu.

S.B.

Naslovnica zbirke pjesama Stipe Bešina

Trenutak za pjesmu

Ptice

Pticama je u mojoj glavi tijesno.
Nisu one ono što sam sâm domislio
i što ima mali mrak takva nastanka.
Dospjele u moju glavu, one žele
unutra vani, vani unutra, kao da je to jedno.
Koliko je do mene, činim što mogu. Tu gdje sam
pošumljavam, svićem, primićem i razmićem nebo
za više prostora. Kada lete i sâm malo letim,
kada se uzlepršaju odliećem od sebe,
kada pjevaju ćutim ljekovitu nemoć.
Za mnogo prostora, za raspored upisan
u krilima nemam pouzdana načina.
U iluziji sam da bih mogao, da mogu, da hoću,
ali polja kažu, moraš se dogovoriti s nama,
to kaže i potok, prve kuće u izmaglici
i dječak koji odmiče cestom.

Danijel Dragojević

Druženje uz hrvatsku riječ u Harkanju

Harkanjski Hrvati i njihovi prijatelji svakog četvrtka druže se u knjižnici Osnovne i glazbene škole Pál Kitaibel. Povod za okupljanje su probe tamošnjeg Mješovitog pjevačkog zbora i druge priredbe. Tako je 6. veljače u goste pozvana Branka Pavić Blažetin, koja je održala predavanje pod naslovom *Značaj pisane riječi u očuvanju hrvatskog nacionalnog identiteta*. U sklopu predavanja govorila je o kalendarskom štitu namijenjenom Hrvatima u Mađarskoj, obuhvativši razdoblje od Drugog svjetskog rata pa sve do ovogodišnjeg kalendara koji izlazi u nakladi Izdavačke kuće Croatica. Nakon predavanja uslijedila je rasprava, gošća je odgovorila na brojna pitanja, a nsvakidašnja klupska večer završila je s izvrsnim kolačima.

I zapjevalo se...

Listaju se kalendari i knjige

Predavanje o prošlosti i sadašnjosti

Publiku sastavljenu od tridesetak Hrvata pozdravila je predsjednica harkanjske Hrvatske samouprave Žuža Gregeš, nakon čega je uslijedilo predavanje. Branka Pavić Blažetin osvrnula se na društveno-političke prilike od Drugog svjetskog rata naovamo i procese nastajanja kalendarskog štitva u datim okolnosti-

ma, te kalendarska izdanja pisana za hrvatski puk u Ugarskoj i Mađarskoj između dva svjetska rata. Poseban naglasak stavila je na izdanja Hrvatskog kalendara u razdoblju od proteklih trideset godina. Predstavila je proces uređivanja Hrvatskog kalendara 2020, način distribucije, kao i karakteristični profil pretplatnika u posljednjih desetak godina, pozivajući prisutne na aktivnu suradnju i sudjelovanje u kreiranju sadržaja Hrvatskog kalendara za 2021.

Nakon predavanja zahvaljujući Mješovitom pjevačkom zboru druženje je nastavljeno u ozračju pjesme i razgovora. Doznali smo kako su harkanjski Hrvati zajedno obilježili Vinkovo, a već planiraju i

sljedeću priredbu koja će se u suradnji s lokalnom njemačkom i srpskom manjinskom samoupravom upriličiti 25. travnja. U okviru redovitih klupskih okupljanja predviđena su daljnja predavanja na hrvatskom jeziku. Najavljen je i drugi suret hrvatskih pjevačkih zborova koji bi 16. svibnja trebao okupiti jedanaest zborova.

H.G./MCC

Bogatstvo...

Harakanjski svirci, naši momci!

Održan jubilarni 20. Racki bal u Andzabegu

Hrvatska samouprava Andzabega 15. siječnja 2020. održala je jubilarni 20. Racki bal. U prepunoj auli Kulturnog centra 'Gyula Szepes' u sklopu kulturno-folklornog programa nastupili su erčinska Plesna skupina 'Zorica', pjevački zbor 'Jorgovani' i domaći ansambl 'Igraj kolo'. Svirao je tukuljski sastav 'Kolo'. Najveća godišnja priredba rackih Hrvata okupila je oko sto osamdeset gostiju iz Budimpešte, Bate, Tukulje, Erčina i Andzabega.

Agica Weselović, dr. László Csőzik, Janja Hudák, Eva Nagy

Racki Hrvati Andzabega tradicionalno svečano ukrašavaju mjesto održavanja Rackog bala, pa se tako i ovaj put pored gradske zastave i zastave Europske unije na pročelju Kulturnog centra našla hrvatska trobojnica, a stupovi su umotani crvenim, bijelim i plavim krep-papirom. Goste su na hrvatskom i mađarskom jeziku pozdravile predsjednica i potpredsjednica mjesne Hrvatske samouprave Agica Weselović i Janja Hudák, dok je program vodila članica Eva Nagy. Predsjednica Weselović izrazila je radost što je tradicionalna priredba rackih Hrvata i ove godine okupila velik broj gostiju. Zahvalila se Jelici Pašić Drajkó što već dvije godine podučava hrvatski jezik i izrazila zadovoljstvo aktivnim radom folklorne skupine. Posebno je pozdravila parlamentarnog zastupnika Andrása Aradszkija i novoizabranog gradonačelnika dr. Lászlóa Csőzika. 'Dame i gospodo, poštovani gosti, dobra Vam večer! Čast mi je biti s Vama na hrvatskom balu. Iz Baje vučem šokačke korijene, pa me jako veseli vaš poziv. Želim vam dobru zabavu do jutra,' gradonačelnik dr. László Csőzik goste je prvo pozdravio na hrvatskom jeziku, što je nagrađeno burnim pljeskom. U svom obraćanju na mađarskom jeziku naglasio je važnost korijena i pripadnosti nacionalnoj manjini. Rekao je kako je odrastao u Baji, u mješovitoj mađarsko-hrvatskoj obitelji, gdje je baka uvijek govorila da je šokica. Izrazio je želju da se

Domaća skupina 'Igraj kolo'

Plesna skupina 'Zorica'

obiteljska tradicija tijekom narednih godina nastavi i u Andzabegu, obećavši da će podržati svaku inicijativu takve naravi. U svojoj izjavi za Medijski centar Croatica naglasio je kako želi uspostaviti prijateljske veze s jednim gradom na Jadranu i jednim slavonskim gradom u kojem žuju mađarska manjina. Kulturno-folklorni program otvorila je erčinska Plesna skupina 'Zorica' s makedonskim plesovima, nakon čega je ženski zbor 'Jorgovani' u harmonikaškoj pratnji Lasla Toronyija otpjevao nekoliko hrvatskih pjesama. Bal je otvorila domaća skupina 'Igraj kolo', i ovaj put sa spletom hrvatskih plesova. Nakon nastupa sudionicima folklornog programa uručen je dar mjesne Hrvatske samouprave. Večera je i ove godine ponesena u 'naramcima': domaćice su izmjenjivale recepte ukusnih jela, a domaćini nudili rakiju i vino. Tukuljski tamburaški sastav 'Kolo' na čelu s Ladislavom Halászom svirao je hrvatsku i makedonsku glazbu.

Kako nam je rekla predsjednica Agica Weselović, većinu nagrada za dobitnike tombola poklonila je Hrvatska samouprava. Glavna nagrada bio je wellness vikend u bajskom Hotelu Dunav, no izvučeno je i putovanje na Pohod bušara u Mohač, bilo je torti, polkon paketa i cvijeća u lončanicama. Vinarija Hudák ponudila je svoja vina, a gradski zastupnik Antun Antunović poklon pakete. Bal je potrajao do zore.

Kristina Goher

Ženski zbor 'Jorgovani'

In memoriam Mária Németh-Milišić (1955. – 2020.)

Narda žaluje...

Črnu zastavu, čas za čas, zgrabi vitar pred nardarskim Kulturnim domom, morebit i on sam ne vjeruje turobnoj visti. U petak otpodne, 21. februara, po teškom betegu, u 65. ljetu svojega žitka, napustila nas je Mária Németh-Milišić, bivša, dugoljetna zastupnica Seoske i Hrvatske samouprave, ka je od 2006. ljeta djelala na boljitku ovoga južnogradišćanskoga naselja i sve do mirovine se je i skrbila kot zaposlena pomoćnica Općinskoga ureda. Kad se je 1977. ljeta udala u Nardu iz Buča, sigurno ni sama nije mislila u kakvoj mjeri će sve svoje dodati kulturnom i društvenom žitku Narde. Tri desetljeća dugo je jačila u mjesnom pjevačkom zboru, jur nekoliko ljet je jačala i gradišćanski zbor Pax et Bonum, a šikanost nje marljivih ruk nosu na sebi i nardarske nošnje. Bila je zvanaredno aktivna, vridna i brižna, doma se nije mogla odvijati nijedna priredba prez nje, a nje prirodna ljubaznost čudamim će odsad faliti. Kot celjanska hodočasnica već od deset puti je pokušala pobijediti iskušavanja, a i sudbina ju je spolom postavila pred velike izazove i zadaće. S odanošću i ljubavlju je othranila dvoj dice, ali četiri nukići će odsad najbolje čutiti prazninu, ku je baba ostavila za sobom u obiteljskom stanu Male Narde. Općina Narda i nje Hrvatska samouprava će se skrbiti za sprohod pokojne Marije, ka je bila prilika i slika marljivosti, skromnosti i ljubaznosti u jednoj peršoni, i izvojevala je simpatiju svakoga jur u prvom trenutku prilikom spravišća. Na zadnji počivak ćemo pokojnu Mariju otsprohoditi 28. februara, u petak, za mašom ka se začme u 12. 30 uri.

Zbogom draga Marija, neka Ti dobri Otac primi dušu va nebesku slavu, a svim onim, kim ova smrt zadaje neizmjernu bol, željimo da čim prlje si najdu utišenje i batrenje!

Timea Horvat

Ljeta 2008. s nardarskimi hodočasnikima u cilju

Undanci po 23. put na Hrvatskom balu

Hrvatsko kulturno umjetničko društvo „Veseli Gradišćanci“ na Undi, jedino je društvo danas na tlu Gradišća, koje je ljetos jur po 23. put održalo svoj bal. U subotu, 8. februara, već od sto i trideset gostov se je dobro zabavljalo na mužiku Žganoga u horpačkom restoranu. Pokidob bi bio veći interes za bal, zato će se kljetu ova fešta prirediti jur u horpačkom Kulturnom domu. Uz Undance rado dojdju i Hrvati iz Vedešina da se jednu noć dobro čutu uz hrvatsku glazbu i druženje. Predsjednik Hrvatske samouprave na Undi, Štefan Kolosar je u svoji pozdravni riči pohvalio svoje folklorase kim je pred kratkim dodiljeno i priznanje iz ruk bivše predsjednice Republike Hrvatske, Kolinde Grabar Kitarović. Hrvatski veleposlanik dr. Mladen Andrić i savjetnica Maja Rosenzweig Bajić skupa su ovput čestitali dobitnikom, a načelnik Unde, Tamás Pintér je presenetio grupu s posebnim darom. „Veseli Gradišćanci“ su otvorili bal s koreografijom Alena Šuškovića, naslova Turopolje, a kot gosti su nastupali i židanski slavuji Kumanovići. Što naliže tom bolov, po broju 150 nagradov je bilo podiljeno, ke su si redom našle svoje srićnike. Hrvatski bal je i ovput durao do ranoga svitanja, u familijarnoj atmosferi.

Tiho

LUKOVIŠĆE

Spomen-ploča Đuri Frankoviću

U organizaciji lukoviškog Hrvatskog vrtića 9. veljače održana je svečanost u spomen na hrvatskog znanstvenika, etnografa, književnika i profesora rođenog u Podravini, počasnog građanina Lukovišća Đuru Frankovića. Đuro Franković rođen je 9. veljače 1945. u obližnjem Foku, djetinjstvo je proveo u Lukovišću, a preminuo je u Pečuhu 9. listopada 2016. godine. U okviru svečanosti služena je sveta misa na hrvatskom jeziku, na kojoj su sudjelovali zbor KUD-a Podravina iz Barča i Podravski tamburaši. Svetu misu služio je martinački župnik Ilija Čuzdi, nakon koje je otkrivena spomen-ploča na zgradi lokalne samouprave. Spomen-ploču otkrili su udovica Đure Frankovića, Katalin Franković i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan.

U svojoj nadahnutoj propovijedi velečasni Čuzdi tu-maćio je rečenice iz Evanđelja: „Vi ste sol zemlje, vi ste svjetlo svijeta. Može li se od čovjeka očekivati da bude svjetionik drugim ljudima? Isus nas poznaje poimence i zahtijeva da budemo sol zemlje i svjetlo svijeta. Mi smo tek slabi ljudi, ali Isus kaže: budi svet, kao što je svet moj nebeski otac. Budimo primjer našoj djeci, koja nas slijede, kojoj je kao i nama potreban izvor svjetla da nam svijetli i ne budemo nesigurni, vidjevši pravi put i ne spotaknuvši se, koračajući ravno. Hodimo bez straha, jer tko u sebi ima svjetlo, to će ga svjetlo voditi naprijed. Na to nas poziva Isus“, rekao je velečasni Ilija Čuzdi, pridodavši

Obitelj Đure Frankovića, supruga, sinovi i unuci

da „čuvamo sol kako ne bi obljutavila. Kako želimo biti primjer drugima i davati svjetlo, ako naš život nije vjerodostojan i dostojan? Isus poručuje: budite sol zemlje i budite svjetlo svijeta, zato je dobro ako se možemo osvrnuti i imati pred sobom kao uzor one koji su koračali prije nas i nastojali biti istinska sol zemlje i svjetlo svijeta. Nastojmo ih slijediti. Na to nas poziva Isus, tako smo pravi članovi Kristova tijela: Crkve, čiji smo udovi, kako to kazuje apostol Pavao“.

Nakon svete mise okupljeni su se zaputili prema zgradi lokalne samouprave gdje je u svečanim okvirima i uz prigodne govore otkrivena dvojezična spomen-ploča Đuri Frankoviću. Sudionicima su se obratili predsjednik HDS-a Ivan Gugan, načelnik Lukovišća József Csonka i predsjednica mjesne Hrvatske samouprave Ruža Bunjevac. Pjevao je zbor barčanskog KUD-a Podravina uz tamburašku pratnju Podravskih tamburaša, stihove su kazivali učenici mjesne škole, a program je vodila Aliz Iberpaker Erdélyi, ravnateljica lukoviškog dječjeg vrtića.

Sjetni stihovi pjesme „Ja sam junak iz daljine“ pobudili su

osobne uspomene na Đuru Frankovića. Tako je i predsjednik HDS-a Ivan Gugan pozdravljajući sudionike skupa i članove obitelji Đure Frankovića među ostalim kazao: „Danas obilježavam 75. obljetnicu rođenja Đure Frankovića, postavljajući spomen-ploču u njegovoj voljenoj Podravini. Premda profesor Franković fizički nije s nama, nema dana da ga se ne prisjetimo. Bio je prvi predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, uveliko obilježivši društveno-politički život hrvatske zajednice u Mađarskoj u proteklim desetljećima. Lukovišćani se ovom spomen-pločom zahvaljuju i pokazuju kako se ponose na Đuru Frankovića, koji je zadužio hrvatsku zajednicu u Mađarskoj.“

Osvrćući se na životni put Đure Frankovića predsjednica Hrvatske samouprave Lukovišća Ruža Bunjevac istaknula je da je Đuro Franković za života istraživao život, običaje, kulturu, književnost i vjersku baštinu podravskih Hrvata. Naglasila je da povodom 75. godišnjice njegova rođenja spomen-ploču podižu lukoviški Hrvatski vrtić, Hrvatska samouprava Lukovišća, lokalna samouprava Lukovišća i Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Đuretin“ iz Martinaca. Dodala je još: „Đuro je dušom i srcem bio pravi Lukovišćanin, neizmerno ponosan na svoje podrijetlo. Njegovo djelo sazdano od preko petsto studija, članaka, prikaza i desetak knjiga na hrvatskom i mađarskom jeziku za nas su izvor učenja. Neumorno je zapisivao i prikupljao stoljećima baštinjeno duhovno blago kako bi ga spasio od zaborava. Bio je pjesnik, političar i novinar. U Lukovišće je dolazio uvijek s osmijehom na licu, što svjedoči da je dolazio kući. Kolege, prijatelji, bivši studenti i štovatelji čuvaju ga u pamćenju i neće ga zaboraviti“, kazala je Ruža Bunjevac.

Stihove Vjekoslava Lukaneca „Drava i mati“ kazivali su učenici lukoviške osnovne škole Jászmin Mészáros i Ákos Villányi. Djecu je pripremio nastavnik lukoviške škole Tomislav Bunjevac. Spomen-ploču su osmislile djelatnice lukoviškog vrtića Aliz Iberpaker i Tímea Sévó Villányi, a izrađena je u radionici klesara Pétera Csiparka u Kétúfaluu.

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

Poklade u HOŠIG-u

Prema godišnjem planu školskih kulturnih aktivnosti 13. veljače 2020. u blagovaonici djeca učeničkog doma priredila su pokladno poslijepodne. Léna Marcella Nagy, Boglárka Nóra Ander, Veronika Hekman, Stella Šimon i Lena Vajnberger kazivale su pokladne stihove, o običajima Hrvata u Mađarskoj govorio je Stefan Bundalo, o fašenkama zalskih Hrvata pak Martin Benceš. Pjesmu Ante Evetovića Miroljuba 'Na veliko prelo' recitirale su Stella Šimon, Klara Šoja, Gabriela Anetić i Lena Vajnberger. Program je osmislila profesorica Anica Mandić.

Učenici su potom uz pomoć profesorice Klare Bende Jenyik zajednički pripremili tradicionalne domaće krafne. Mekane i lagane krafne s marmeladom topile su se u ustima i nestajale za tren oka. „Maškare, maškare idemo u maškare“ pjevali su mališani s odgojiteljicama 21. veljače u školskoj auli. Na sceni su oživjeli likovi crtanih, igranih i znanstveno-fantastičnih filmova, basni i bajki. Roditeljskoj i dječjoj mašti nikad kraja... Prigodne pjesme na hrvatskom jeziku s grupama „Vjeverice“, „Zečići“ i „Leptirići“ uvijek su odgojiteljice Jelica Kőrösi, Marjetka Gál, Lilla Takács, Biserka Režek i ravnateljica Magda Havasi.

k.g.

Konzultacija o prostornom razvoju

Veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti dr. Mladen Andrić sa svojim suradnicima, opunomoćenom ministricom Vesnom Njikoš Pečkaj i savjetnicom Majom Rosenzweig Bajić na poziv gradonačelnika Lászloa Balogha i počasnog konzula Republike Hrvatske dr. Attila Koóza 13. veljače posjetio je Veliku Kanižu. Sastanku koji je održan u gradskoj vijećnici prisustvovali su Péter Cseresnyés, državni tajnik u Ministarstvu tehnologije i inovacije, Csaba Bene, predsjednik Skupštine Zalske županije, te predstavnici gradskih tijela, komora i hrvatske zajednice. Razgovaralo se o daljnjim mogućnostima prekogranične suradnje i konkretnim projektima, uključujući izgradnju mosta Kerestur-Kotoriba.

Veleposlanika dr. Mladena Andrića pred Konzulatom Republike Hrvatske dočekaao je počasni konzul dr. Attila Koóz

Novoizabrani gradonačelnik Velike Kaniže Lászlo Balogh prekograničnoj suradnji sa susjednom Hrvatskom pridaje veliku važnost te želi unapređivati i jačati veze koje su uspostavili njegovi prethodnici. Velika Kaniža grad je prijatelj Čakovca i održava izvrsne odnose s Koprivnicom i Varaždinom. Za postizanje gospodarskog i turističkog razvoja pogranične regije uz hrvatsko-mađarsku granicu potrebno je dodatno jačanje veza i osmišljavanje novih, zajedničkih projekata, u čemu gradonačelnik računa na podršku hrvatske diplomacije. Među konkretnim projektima naveo je učenje jezika u cilju uklanjanja jezične barijere, uspostavu turističkih ruta za mlade radi upoznavanja zajedničke povijesti s posebnim obzirom na spomen-godinu Zrinskih, povezivanje Čakovca i Velike Kaniže željezničkom linijom, otvaranje novih graničnih prijelaza i izgradnju mosta Kerestur-Kotoriba čime se otvaraju novi horizonti za zajednička promišljanja. Veleposlanik dr. Mladen Andrić zahvalio se na pozivu i kratko predstavio aktivnosti veleposlanstva i suradnike koji svojim radom pokrivaju različita područja (gospodarstvo, nacionalne manjine, kulturu), naglasivši kako njegov mali diplomatski tim pokušava sudjelovati u svim događanjima te pomoći u povezivanju dviju država. Podržao je sve potaknute projekte, naglasivši da su svi projekti – kako veliki tako i mali – važni elementi dobre suradnje. Sudionici sastanka osvrnuli su se na projekt novog mosta preko Mure, koji će se ostvariti u doglednom vremenu i za čije su projektiranje već odobrena sredstva europskih fondova. Državni tajnik Cseresnyés naglasio je važnost usuglašavanja interesa u prostornom razvoju, ukazavši na mnoge zajedničke prekogranične projekte, koji predstavljaju dobru polaznu točku za daljnju suradnju. Počasni konzul dr. Attila Koóz zahvalio se svim sudionicima na odazivu i pozvao predstavnike državnih, županijskih i ostalih institucija da podrže izgradnju mosta između Kerestura i Kotoribe, istaknuvši da na lijevoj obali Mure živi brojna hrvatska zajednica, za koju je snažno poveziva-

nje s maticom od velike važnosti. Most je važan i zbog gospodarskih, turističkih i trgovinskih veza koje za suradnju otvaraju niz novih mogućnosti. Zamolio je predstavnika županije da u skupštini predloži ponovnu reviziju plana prostornog uređenja, kako bi se obuhvatile potencijalne prilazne ceste. Taj prijedlog podržali su svi sudionici sastanka, naglasivši kako su za prostorni razvoj potrebne konzultacije na svim razinama i doprinos svih sudionika, prema njihovim mogućnostima.

Nakon sastanka veleposlanik je za Medijski centar Croatica izjavio:

„Svaki razgovor korak je naprijed koji vodi prema konkretnim rješenjima. Na sastanku smo razgovarali o projektima koji su trenutno u tijeku i koji nam predstoje, na čemu trebamo raditi u predstojećem razdoblju. Gospodarstvo, promet, veze, međuljudski odnosi, to su najvažniji elementi napretka i razvoja svugdje, pa tako i na ovom području. Ragovarali smo o novom mostu koji se priprema, osigurana su i određena sredstva za pripremu dokumentacije iz europskog projekta Interreg, a s druge strane vrlo službeno razgovarano s mađarske i hrvatske strane i vjeru-

Ugledni gosti s domaćinima: (slijeva) gradonačelnik Velike Kaniže Lászlo Balogh, predsjednik Skupštine Zalske županije Csaba Bene, državni tajnik u Ministarstvu tehnologije i inovacije dr Péter Cseresnyés, predsjednik gradske Gospodarske komore József Polay i počasni konzul Republike Hrvatske u Velikoj Kaniži dr. Attila Koóz

jemo u skori dogovor oko spojene točke, koji će konačno odrediti položaj mjesta na kojem će se spajati dvije ceste preko mosta. Trebat ćemo izgraditi pristupne ceste, međutim to nije neki ogroman zahvat kad se krene: treba učiniti dobru pripremu i nakon toga u roku godine-dvije sve je gotovo, ali taj pripremn dio treba se kvalitetno odraditi. Uz sve spomenute projekte, kulturne, turističke, obrazovne i druge, ipak taj most ostaje kao jedno konkretno djelo koje se očekuje, i kojem se nadaju na obje strane granice, prema tome vjerujemo da ćemo doista uskoro postići nešto konkretno“.

beta

Održana prva sjednica proljetnog zasjedanja parlamentarnog Odbora za narodnosti

Parlamentarni Odbor za narodnosti 10. veljače održao je prvu sjednicu ovogodišnjeg proljetnog ciklusa. Sjednici su osim članova odbora nazočili predsjednici državnih narodnosnih samouprava, dok su zamjenika pravobranitelja zastupali Balázs Kiss, Fanni Makkai i Tamás Török. Na dnevnom redu našle su se sljedeće teme: rasprava i usvajanje radnog plana za proljetni ciklus 2020. godine, izvješće predsjednice Saveza državnih narodnosnih samouprava Erzsébet Racskó Holler o pripremnom forumu za popis stanovništva 2021. godine, koji je održan 13. siječnja ove godine te predstavljanje predsjednika državnih narodnosnih samouprava. Na prvu sjednicu pozvani su Mária Felföldi, predsjednica Poljske državne samouprave, Akopyan Nikogosz, predsjednik Grčke državne samouprave i György Kozma, predsjednik Rumunjske državne samouprave.

-mcc-

Druženje uz hrvatsku glazbu

Po već ustaljenom običaju Hrvatska samouprava budimpeštanskog XVIII. okruga krajem svake godine organizira druženje i zabavu za lokalne Hrvate. Krajem lanjske godine nije pronađen svima prikladan termin, pa je ovogodišnja priredba održana 8. veljače u Domu nacionalnih manjina. Razdragani domaćini, predsjednica Marija Srakić Mareljin, njezin zamjenik Joso Patarica i članica samouprave Marija Budavari goste su dočekali s pogačicama, pečenim kobasicama, pohanom ribom, vinom i domaćom rakijom. Okupljene je hrvatskom i makedonskom glazbom zabavljao tukuljski sastav 'Ledina', nakon večere se i zaplesalo. Čelnici Pestszentlőrinc-Pestszentimrea rado se odazivaju pozivima na hrvatske priredbe, a ovaj put prisustvovao je zamjenik načelnika László Somody. Marija Srakić Mareljin zapalila je svijeću i pročitala imena članova Hrvatske izvorne folklorne skupine koji su preminuli od 1996. do danas. Naredna priredba Hrvatske samouprave održava se u svibnju, nastupa Hrvatska izvorna folklorna skupina. Druženje je potrajalo do kasne večeri.

Kristina Goher

Hrvatsko kazalište u Pečuhu – raspored predstava za ožujak 2020.

5. OŽUJKA – Ivana Brlić Mažuranić: Šuma Striborova-mjuzikl Mjuzikl Učiteljskog fakulteta u Zagrebu.
Vrijeme i mjesto: **18:00** – Hrvatsko kazalište Pečuh – kazališna dvorana

6. OŽUJKA – Tomislav Žigmanov: Bunjevački blues-saga o svitu koji nestaje. U sklopu 16. Virovitičkog kazališnog susreta. Vrijeme i mjesto: **19:30** – Kazalište Virovitica – kazališna dvorana

11. OŽUJKA – Goran Smoljanović: Kuhari – dječja predstava Pretpremijera Vrijeme i mjesto: **10:00** – Hrvatsko kazalište Pečuh – kazališna dvorana

12. OŽUJKA – Goran Smoljanović: Kuhari – dječja predstava Premijera Vrijeme i mjesto: **10:00** – Hrvatsko kazalište Pečuh – kazališna dvorana

12. OŽUJKA – Murray Schisgal: Ljubaf – komedija Vrijeme i mjesto: **17:00** – Hrvatsko kazalište Pečuh – kazališna dvorana

25. OŽUJKA – Tomislav Žigmanov: Bunjevački blues-saga o svitu koji nestaje. U sklopu kazališnog festivala JELEN/LÉT u Budimpešti
Vrijeme i mjesto: **19:00** – Mađarsko narodno kazalište-Budimpešta, Mala dvorana „Gobbi Hilda“

Poziv za dostavljanje prijedloga

Hrvatska samouprava Baranjske županije objavljuje poziv za dostavljanje prijedloga za dodjelu odlikovanja «Za baranjske Hrvate». Prijedloge dostaviti Hrvatskoj samoupravi Baranjske županije (Baranya Megyei Horvát Önkormányzat) u razdoblju između 1. lipnja i 31. kolovoza 2020. godine na adresu 7621 Pécs, Széchenyi tér 9, na omotnicu napisati: za Mišu Šarošca.

Odlikovanje «Za baranjske Hrvate» utemeljila je Hrvatska samouprava Baranjske županije i dodjeljuje se za poseban doprinos u području jačanja hrvatske nacionalne svijesti i unapređenja hrvatskog jezika, kulture i života Hrvata u Baranjskoj županiji. Prvenstveno se nagrađuju sljedeće aktivnosti:

- zaštita narodnosnih prava, u prvom redu kroz narodnosne samouprave,
- očuvanje, njegovanje, istraživanje, obrada i predstavljanje kulturne i vjerske baštine,
- unapređenje narodnosnog obrazovanja,
- zasluge u širenju uporabe hrvatskog jezika
- rad s mladima ili u interesu mladih,
- umjetničke aktivnosti, posebice aktivnosti koje uključuju Hrvate baranjskih naselja.

Prijedloge mogu dostaviti:

- regionalne hrvatske samouprave,
- obrazovne ustanove,
- hrvatske narodnosne udruge i zajednice,
- kulturne ustanove,
- fizičke osobe.

Svake godine nagrađuje se po jedna osoba ili organizacija (udruga). Uz odlikovanje iz proračuna Hrvatske samouprave Baranjske županije dodjeljuje se i novčana nagrada u iznosu od 50 tisuća forinti. Predaja odlikovanja obavlja se u okviru županijskoga dana Hrvata. O dodjeli odlučuje sedmeročlano zastupničko tijelo Hrvatske samouprave Baranjske županije.

MOHAČ

U okviru operativnog programa regionalnog i urbanističkog razvoja „Vrata Mohača“ proveden je projekt postavljanja skulptura bušara na kružnom toku magistralne ceste u smjeru Pečuha. Skulpture su simbol lokalnog identiteta i podsjećaju na pohod bušara, koji je kao istaknuta nematerijalna kulturna vrijednost uvršten u popis UNESCO-ove nematerijalne svjetske baštine. Djelo kipara Ferenc Trischlera svečano je otkriveno 14. veljače ove godine točno u podne. Odsada na ulazu u Mohač putnike, posjetitelje i turiste dočekuju buše opremljene tradicionalnim rekvizitima, vilama, naramenicom, buzdovanom, klepetalom i veslom.

SMOTRA MANJINSKIH KAZALIŠTA JELEN/LÉT

Na inicijativu Srpskog pozorišta, u suorganizaciji Saveza manjinskih kazališta Mađarske 23.-29. ožujka 2020. u Mađarskom narodnom kazalištu (Budimpešta, IX. okrug, Bajor Gizi park 1) priređuje se Smotra narodnosnih kazališta Jelen/Lét. Kako ističu organizatori, festival predstavlja prigodu za međusobne susrete i predstavljanje stručnoj i široj javnosti, te istodobno unapređuje scensku izvedbu na manjinskim jezicima. Na smotri će se predstaviti četrnaest kazališta s osamnaest produkcija. Hrvatsko kazalište iz Pečuha sudjeluje s predstavom Bunjevački blues, saga o svitu koji nestaje. Predstava se priređuje 25. ožujka 2020. s početkom u 19 sati u maloj dvorani „Gobbi“. Za dodatne informacije posjetite mrežnu stranicu nemzetiszinhaz.hu/musor.

UDRUGA BARANJSKIH HRVATA ORGANIZIRA OMLADINSKI KAMP ZA DJECU I UNUKE, (SREDNJOŠKOLCI I STUDENTI), ČLANOVA UDRUGE.

MJESTO: OMIŠALJ

VRIJEME: OD 09.-OG DO 14.-OG KOLOVOZA. CIJENA 25000 Ft.

PRIJAVE SE OČEKUJU DO 30.-OG TRAVNJA, NAKON TOGA, AKO IMA MJESTA MOGU SE PRIJAVITI I DRUGI ZAINTERESIRANI NA TEL. BROJU 06203980514 KOD MARIJANE BALATINAC.

KAMP FINANCIJSKI POTPOMAŽE:

NEMZ-TAB-20-0018